

גידול מלונים באביב, זניס יפניים ובריטיים המרכיב 1997/8

רבקה אופנבך, רמי גולן, דודו אלקיים, רביב עזרי - מו"פ ערבה

איזון

היקף יצוא המלונים מהערבה הולך וקטן משנה לשנה. יצוא המלון הסתווי על פרשת דרכים דבר המתבטא בהקטנת שטחי הגידול בצורה משמעותית, הגידול האביבי ליצוא, מצבו מעט טוב יותר, אף הוא קטן ברווחיות בעיקר בפרי ליצוא. פרוייקט "ערבה נקיה" מתרחב מידי שנה, ואנו לפני תקופה חדשה של ניקוי האזור מזבוב ים תיכון ע"י פיזור אווירי של זבובים עקרים להכחדת הזבוב. יצוא מילונים ליפן יתאפשר בעתיד רק לאחר קבלת היתרים פיטוסניטריים. תהליך ניקיון הערבה מזבוב הים תיכון יקדמו ללא ספק את קבלת האישורים. בעונה זו המשכנו לבדוק שני זנים יפניים המייצגים שתי קבוצות פרי, וצרפנו לאותם זנים את זן הביקורת ערבה. היות והזנים היפניים הנם מורכבים בדרך כלל ביפן הרי שכחלק מאימוץ טכנולוגית הגידול בדקנו צמחים מרכבים מכל הזנים. הרכבת זנים מקובלים על כנות שונות עשוי לשנות את היבול והאיכות של הזנים המרכבים. לאור איסור השימוש במתיל ברומיד בעתיד הקרוב, צמחים מרכבים יכולים להוות חלק מהדרכים החלופיות לשימוש במתיל ברומיד. מטרת הניסוי היא בדיקת התאמת הזנים היפניים לגידול אביבי בערבה והשפעת הרכבתם על כנות על יבול איכות.

שם היבול

גידול בבית צמיחה מכוסה פוליאאתילן, בתחנת "יאיר".
עומד הצמחים: לזן ערבה, 2.6 צמחים למ"ר.
לזנים היפנים, 1.3 צמחים למ"ר.

הזנים שנבחנו:

שם הזן	היבואן
DUKE (יפני)	מילצין
G-92-2A (יפני)	FARM- GOLD EXPORT LTD.
ערבה	זן מקומי

מועד שתילה: 21/11/97, לזן היפני - DUKE וערבה, השתילים המרכבים בהתאמה.
הזן היפני G-92-2A נשתל מאוחר יותר ב- 4/11/97.
חימום לטמפ' מינימום לילה 12 מ"צ.
הזנים ערבה ו - DUKE, הרכבו על כנות הדלעת - BRAVA, במשתלת חישתיל נחלים.
תחילת קטיף 1/3/98 סיום הקטיף 3/5/98.

בדיקות איכות:

בדיקות האיכות התבצעו לפרי שהתאים ליצוא לאחר שעבר סימולציה של 12 יום ב- 6 C° ויומיים נוספים ב- 20 C°.
מוצק מאוד - אחוז פרי שאין בו חלקים שאינם מוצקים.
מוצקים - אחוז הפרי המוצק.
גמישים - אחוז הפרי שרכותו מועטה ועדיין אינו רך לגמרי.
רכים - אחוז הפרי הרך.
רקובים - אחוז הפרי הרקוב.
התמוטטות חיצונית - אחוז פרי שנמצאה בו התמוטטות רקמות מתחת לקליפתו.
האזורים הללו נהיים חומים עכ הזמן.
התמוטטות פנימית - אחוז המלונים אשר הרס הרקמות של הציפה לכוון הקליפה הוא לפחות באורך 5 מימ (בדרך כלל נחתכו כ-4 מלונים מכל דגימה).
ציון האיכות - התמוטטות חיצונית 50% , בלתי מכיר 30% , מוצק מאוד 20%.

בדיקות כימיות:

מכל דגימה נדגמו 4 מלונים לבדיקות כימיות.
הבדיקות נערכו לאחר מיצוי מימי של הפרי ביחס מיס חומר 1:0.5.
רמת הסוכרוז נבדקה באמצעות ריאקציה צבע של המיצוי, לאחר הרתחתו ב- KOH עם אנטרון, בחומצה גופרתית מרוכזת.
Ec , TSS - נבדקו באמצעות מכשור ייעודי.

סקירה כללית

אף כי למראית עין היבול של הזן נרבה גבוה מזה של הזנים היפניים הרי שכמות ואחוז היצוא בזנים הללו גבוהה מזו של הערבה.
בין הזנים היפניים בולט הזן G-92 בפרי גדול יותר אולם יכול יצוא נמוך יותר. יש לקחת בחשבון כי זן זה נקטף בגלל אילוצי שתילה מאוחרת במהלך שבוע אחד (1-6/4).
בגלל הקטיף הקצר של ה- G-92 לא נבדקה איכות פריו.
נראה שההרכבה של DUKE הינה טובה ומועילה לזן גם באיכות (עליה במוצקות הפרי וירידה בהתמוטטות הפנימית) וגם ביבול. ההרכבה העלתה את גודל הפרי ואת היבול ליצוא.
יתכן כי הכנה BRAVA אינה מתאימה לערבה וגרמה לירידה ביבול ובאיכות. (הערה: מהנסיים שערכנו עד כה בהתאמת כנות שונות לזן ערבה, הכנה הנוכחית היתה אחת מהמתאימות ביותר).
לאור העובדה שאנו מחפשים זנים עם פרי גדול 1.5-1 ק"ג שיתאימו לשוק היפני בצורתם ובטעמם הרי שעלינו להמשיך ולבחון זנים יפניים בטכנולוגיות אשר יגדילו את היבול ללא התפשרות על האיכות.
נראה שיש מקום לבחינה נוספת של הזנים DUKE ו- G-92 בעונה הבאה, בתוספת זנים שלא נכללו בעונה זו בניסוי.
הניסוי צריך לכלול הרכבות על כמה כנות. זאת משום שנראה שתיתכן העלאה בגודל הפרי ושיפור באיכות באמצעות הרכבה בנוסף להכנסת חימום לילה מינימלי ל- 12 מ"צ ובשילוב העשרה בפדי"ח, וכל זה למען הגדלת הפרי וקטיף בחורף ליצוא ליפן.

ערבה קטיף 2 גלים 1 : 1/3-31/3 . 2 : 14/4-3/5 .
 דיוק קטיף : 17/3-6/4 .
 G-92-2A קטיף : 1-6/4

טבלה 1: יבול מלונים יפניים וערבה – אביב 97/8 :

משקל	אחוז	יבול			הזן
		מקומי	יצוא	כללי	
פרי בג'	יצוא				
590	42	3.6	2.5	6.1	ערבה-מרכב
645	49	3.6	3.3	6.8	ערבה
580	57	2.3	3.1	5.4	מרכב-Duke
450	58	2.1	2.9	5	Duke
780	44	2.4	1.9	4.3	G-92

טבלה 2: תוצאות בדיקות האיכות של הזנים היפניים

זן	סוג שתיל	ציון איכות (1-10)	בלתי מכיר %	חריגי צבע %	התמוטטות פנימית %	התמוטטות חיצונית %	מוצק מוצק %	מוצק מאוד %
ערבה	מרכב	3.5	68	7	13	7	29	3
ערבה	רגיל	3.4	72	1	14	4	26	3
Duke	רגיל	6.5	30	1	13	0	29	42
Duke	מרכב	7.4	4	6	0	1	30	66

הבעת תודה
 למשתלת "חישתיל" נחלים על הכנת השתילים המורכבים.